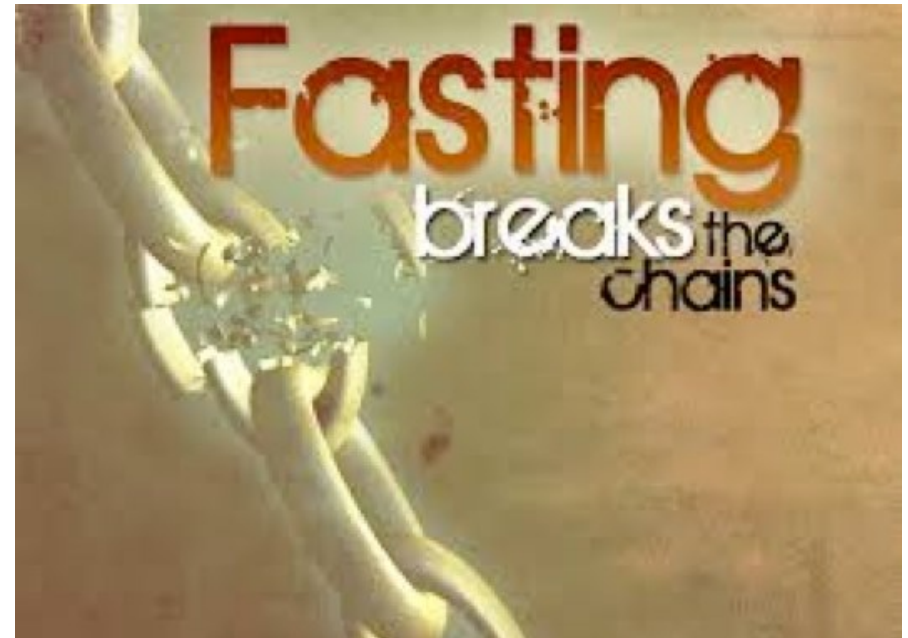

'Vasten'

'Verhaal halen' ibij DEZINNEN
Iedere vrijdag van 12.30 -12.55u (m.u.v. juli en augustus)

Zie voor actuele info: www.dezinnen.nl

DEZINNEN

katholiek netwerk voor inspiratie en dialoog

Tijdelijk nog: Korte Koediefstraat 25,
2511 CE Den Haag
info@dezinnen.nl 06 22607908

Overweging 'Verhaal halen'
20 Februari 2015

Tom van den Beld

Lezing: Matteüs 6: 1 – 6 en 16 – 18.

Pas op dat jullie je gerechtigheid niet doen voor het oog van de mensen, om door hen gezien te worden. Anders wacht je geen loon bij jullie Vader in de hemel. Dus wanneer je barmhartig bent, loop er dan niet mee te koop, zoals de schijnheiligen dat doen in de synagogen en op straat, om door de mensen geprezen te worden. Ik verzeker jullie, ze hebben hun loon al. Ik verzeker jullie, ze hebben hun loon al. Maar als jij barmhartig bent, laat dan je linkerhand niet weten wat je rechter doet, opdat je barmhartigheid in het verborgene gebeurt; en je Vader die in het verborgene ziet, zal het je lonen.

En wanneer je bidt, wees dan niet als de schijnheiligen; zij staan graag in de synagogen en op de hoeken van de straten te bidden, om op te vallen bij de mensen. Ik verzeker jullie, ze hebben hun loon al. Maar als je bidt, ga dan je binnenkamer in, doe de deur dicht, bid tot je Vader die in het verborgene is; en je Vader die in het verborgene ziet, zal het je lonen.

Wanneer je vast, zet dan geen somber gezicht zoals de schijnheiligen, want zij vertrekken hun gezicht om met hun vasten op te vallen bij de mensen. Ik verzeker jullie, ze hebben hun loon al. Maar als jij vast, zalf dan je hoofd en was je gezicht, opdat het bij de mensen niet opvalt dat je vast, maar wel bij je Vader die in het verborgene is; en je Vader die in het verborgene ziet, zal het je lonen.

Enkele gedachten.

Jezus geeft de geestelijke autoriteiten van zijn tijd er goed van langs. Hij beschuldigt hen openlijk van schijnheiligheid en ijdelheid. Dat is moedig; daar maak je geen vrienden mee en dat heeft hij geweten.

Ik moest aan paus Franciscus denken die met Kerstmis zijn geestelijke autoriteiten in Rome de oren en hun geweten waste. Onlangs werd deze actie van Franciscus door enkele lagere kerkelijke autoriteiten in een tv-programma misprijzend gekenschetst als onverstandig en zelfs bijna onbehoorlijk. Hoe is dat mogelijk? Zouden ze vinden dat wat Jezus deed, ook onbehoorlijk en onverstandig was? Dit kwam in mijn hoofd langs bij het lezen van deze tekst van Matteüs.

Wat heeft dit met vasten te maken? Misschien had Franciscus deze toespraak beter met Aswoensdag dan met Kerstmis kunnen houden. Aswoensdag is toch het begin van een veertigdaags gewetensonderzoek. Een gewetensonderzoek in de ruimste zin van het woord, van heel je leven in al haar aspecten. De vas-

tentijd heeft zich in de laatste decennia inderdaad, om zo te zeggen, verruimd. Toen wij jong waren, was vasten - althans bij de katholieken- verengd tot formaliteiten. Het ging voornamelijk over versterving en dat dan weer toegespitst op eten en drinken. Je at geen vlees en nam slechts, zoals het formeel heette, 'één volle maaltijd per dag'. En kinderen deden de versnaperingen die ze kregen in een snoeptrommeltje dat op paaszaterdagmiddag om precies twaalf uur als een haas werd opengemaakt. Het bleef voornamelijk bij een niet al te zware fysieke inspanning.

Met de devaluatie van de kerkelijke instituties verviel ook het formele. Gelukkig maar. Even was er niets of niet veel over van de vastentijd; en toen ontdekten we langzamerhand weer de ware betekenis van vasten; zo zelfs dat onze protestantse medezusters en -broeders enthousiast mee zijn gaan doen. En er verscheen zelfs een volledig seculiere variant, uitsluitend gericht op aspecten van gezondheid en wellness.

Een zekere fysieke inspanning is, zij het nu op vrijwillige basis, wel een kenmerk van het vasten gebleven, maar niet als doel op zichzelf. Even geen borrel, sigaret of een ander genotmiddel werkt als een wake-up call. Even wakker worden en je vrij maken om je te focussen op iets dat verder gaat dan de praktijk van je dagelijks leven hier en nu, en waar je door het jaar heen wat minder aan toekomt: hoe je met je eigen lichaam omgaat, of je verstandig leeft; hoe je betrokkenheid is bij anderen dichtbij, maar ook in breder maatschappelijk opzicht. Een beetje afzien van je "verslavingen" geeft de rust om nu eens zes weken de knop om te zetten. Dat is herkenbaar, denk ik. Zo werkt dat in onze psyche, bij ons allemaal.

Vasten is daarom een activiteit (als je dat zo mag noemen) van alle tijden en alle culturen. Geen activiteit van gelovige mensen alleen, maar een algemeen erkende therapie. Heel gewoon menselijk. En Jezus was, dat is bekend, een uitstekend psycholoog en hij erkende de waarde van deze discipline. Alleen voegt hij er een dimensie aan toe. Vasten, bidden en je richten op je naaste, doe je gericht op de Vader die in het verborgene is. Hij is de verborgen grond van ons bestaan op wie ons leven rust. De vastentijd is de periode bij uitstek om je op dat mysterie te bezinnen. Een mysterie dat regelmatig wordt afgeschermd door de gordijnen van onze welvoorzien samenvleving. Door die even weg te schuiven kunnen we weer zicht krijgen op de Eeuwige de enige die ertoe doet.